

Fremtidens oppvekststruktur i Rana

Informasjon og medvirkning – 1

Agenda

- Bakgrunn for saken
- Prosessplan – informasjon og medvirkning
- Digital tilbakemelding fra partene
- Presentasjon av Asplan Viak og den jobben de skal gjøre

Bakgrunn for saken

Bakgrunn for saken

- Kommunestyret ba i sitt budsjettvedtak i desember 2023 kommunedirektøren å legge frem en sak der en ser på behovet for skolebygg i Rana. Tidligere i år vedtok også kommunestyret at en barnehage skal legges ned fra høsten 2025, og ba kommunedirektøren legge frem ny og mer omfattende vurdering i denne saken.
- Bakgrunnen for kommunestyret sine vedtak er de demografiske endringene som kommunen og hele Norge nå står overfor. I 2023 var vi i Rana for første gang flere eldre over 67 år enn yngre under 19 år. Dette gjør at de økonomiske rammeoverføringene fra staten går ned til barn og unge, mens de går opp for de eldre. I tillegg blir vi færre i arbeidsfør alder og selv om vi hadde penger nok, vil vi slite med å rekruttere nok ansatte. Det betyr at vi må omstille driften til nye rammebetingelser.
- Ut fra dette gikk vi ut i markedet for å få bistand til å gjøre en grundig og god utredning av situasjonen, behov og muligheter.
- Den 7. juni ble det gjennomført et oppstartsmøte med Asplan Viak som er valgt som vår samarbeidspart i arbeidet med å vurdere fremtidig skole- og barnehagestruktur, og den 18. juni ble prosessplan for vurdering av skole- og barnehagestruktur presentert for kommunestyret.

Utfordringsbildet

Demografi

Økonomiske rammer

Strukturgrep vil bidra til
å overføre ressurser til
tjenesteproduksjon

Flere med omfattende
behov

Sterk
rettighetslovgivning, ny
opplæringslov

Forebygging og tidlig
innsats

Færre arbeidsføre

Aldersbæreevne

Innovativ
tjenesteutvikling, mer
effektiv organisering,
bruk av KI og digitale
løsninger

Svikt i besøkstall og lav
oppslutning om
organiserte tilbud

Endre tjenester i takt
med behov og
utviklingen i samfunnet

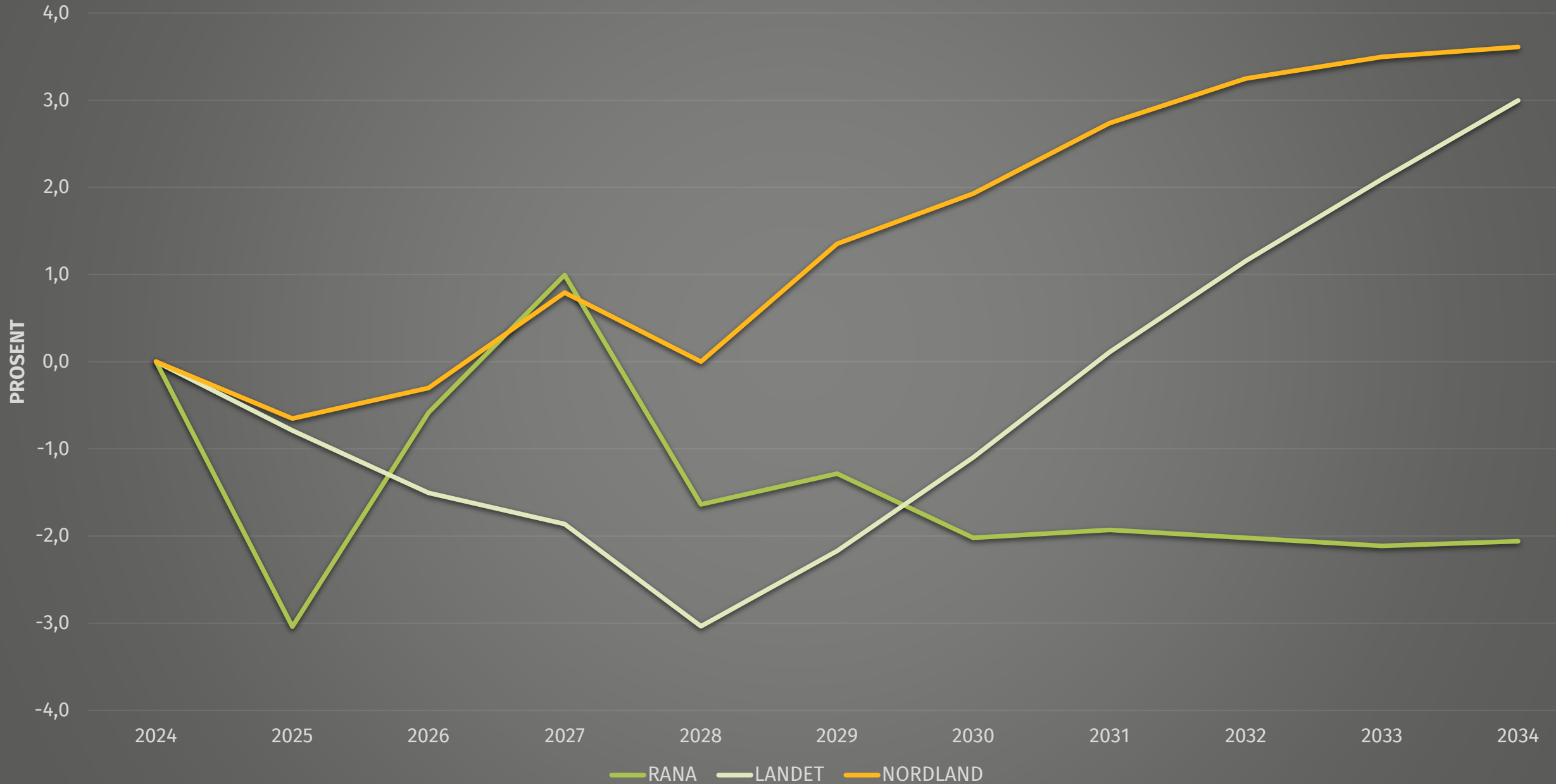
**Når verden endrer seg,
må vi endre oss**

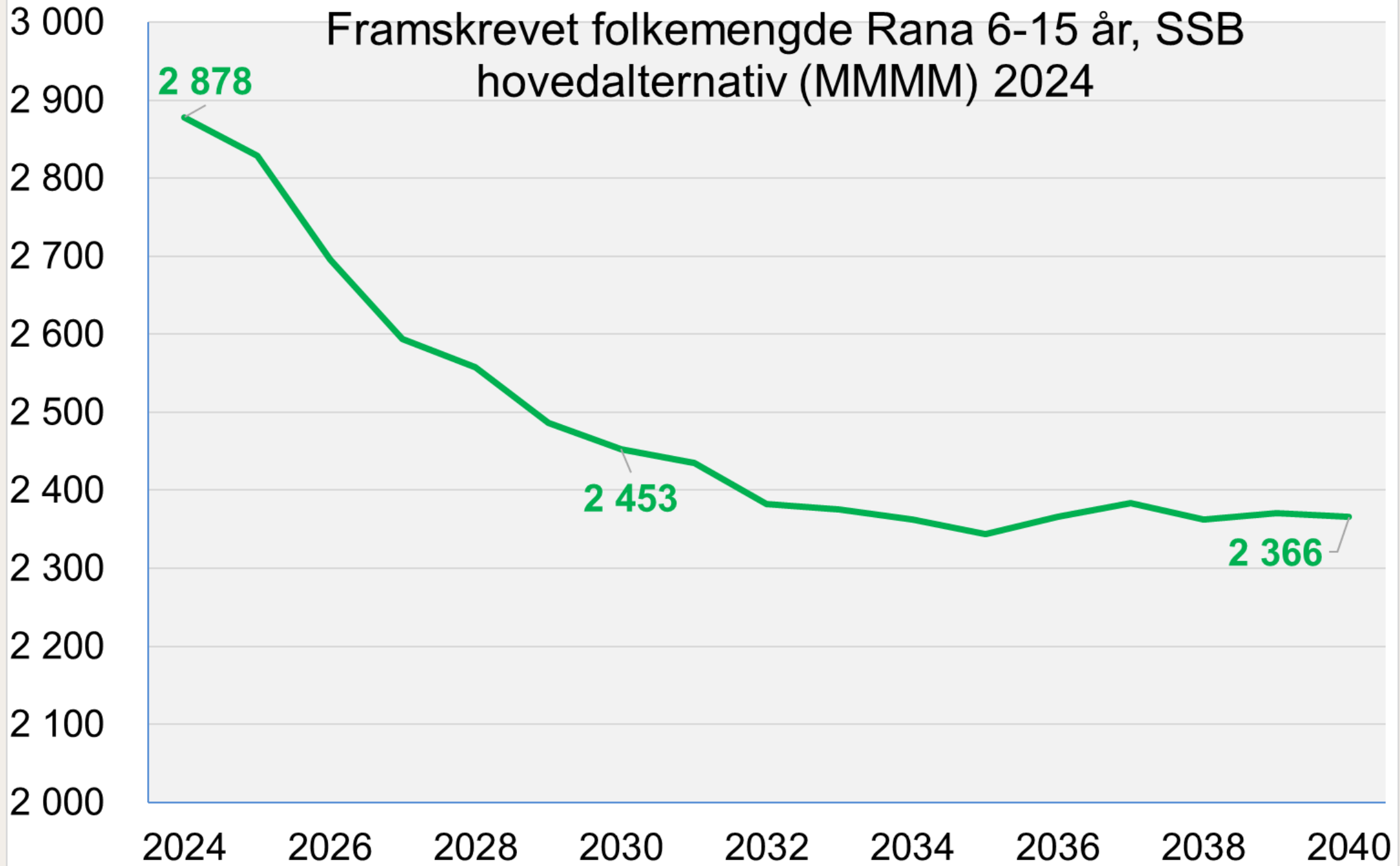
Demografi og påvirkning på økonomiske rammer

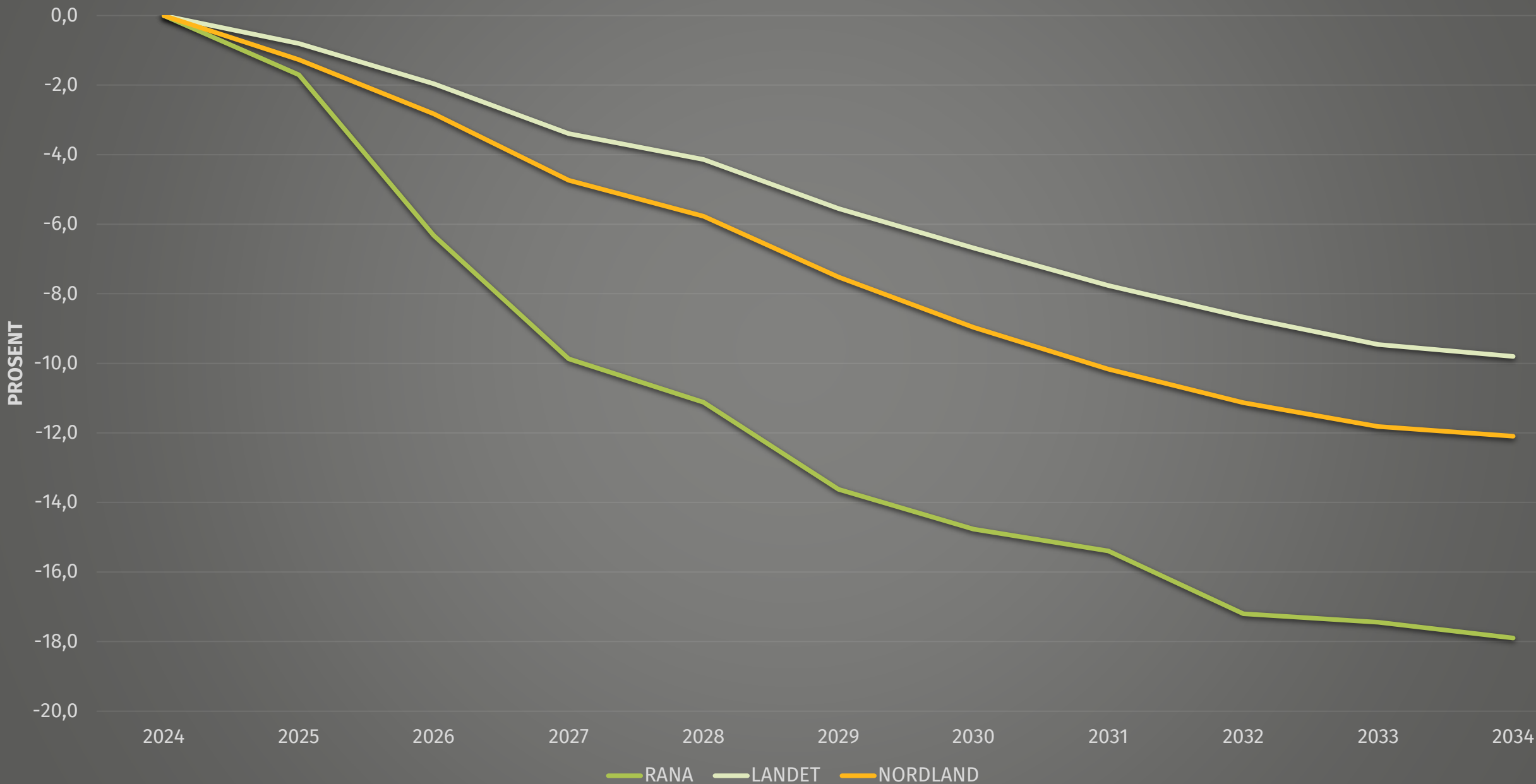
Utgiftsbehov demografi barnehage (målt ved inngangen til det enkelte år)

Framskrevet folkemengde Rana 6-15 år, SSB hovedalternativ (MMMM) 2024

Utgiftsbehov demografi grunnskole (målt ved inngangen til det enkelte år)

Beregninger for endring i utgiftsbehov neste 10 år

– hvor mye penger trenger kommunen for å løse sine oppgaver i oppvekst og pleie og omsorg

1833 RANA

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2023 kroner og endring fra 1.1.2024)

Endring utgiftsbehov per 1.	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM RANA
2025	16 634	-8 908	-8 981	-1 298	-24	-1 395	-3 972
2026	16 133	-24 179	7 257	-660	-187	-1 840	-3 477
2027	21 218	-18 543	4 663	-1 108	146	-1 399	4 975
2028	25 397	-6 545	-7 777	-914	188	-1 158	9 192
2029	17 176	-13 090	1 046	-1 024	488	-1 088	3 509
2030	22 840	-5 999	-2 177	-829	569	-732	13 671
2031	13 791	-3 272	272	-1 180	550	-508	9 652
2032	19 409	-9 454	-272	-1 110	531	-900	8 205
2033	16 938	-1 273	-272	-1 104	286	-531	14 045
2034	23 459	-2 363	157	-1 285	531	-448	20 051
Sum 2025-2034	192 996	-93 626	-6 085	-10 513	3 077	-9 998	75 851

2025 - 2028	79 382	-58 176	-4 839	-3 980	123	-5 792	0	6 718
		-109 709						

**I 10-årsperioden fra
2025 til 2034 vil Rana
kommune få 110 mill.
kr. mindre til
oppvekstsektoren.**

Ostehøvelen er en flott norsk oppfinnelse, men i oppvekst og kultur klarer den ikke gjøre jobben lenger

Nå smører vi for tynt utover

Rekruttering

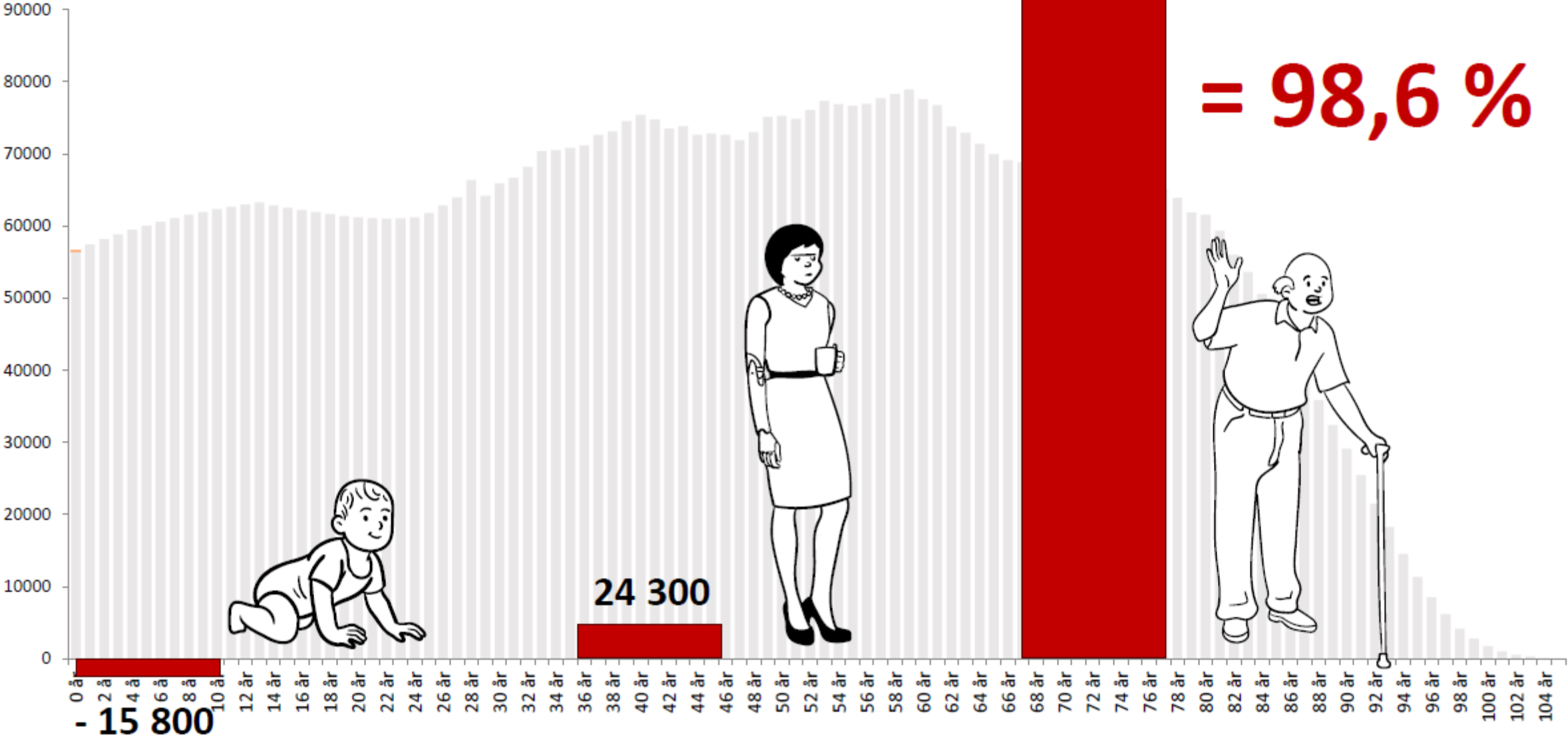
– antall i arbeidsfør alder og tilgang til kompetanse går ned

Befolkningen i Norge

594 800

2050

I dag:

3,8

I yrkesaktiv
alder per
person 67+

2050:

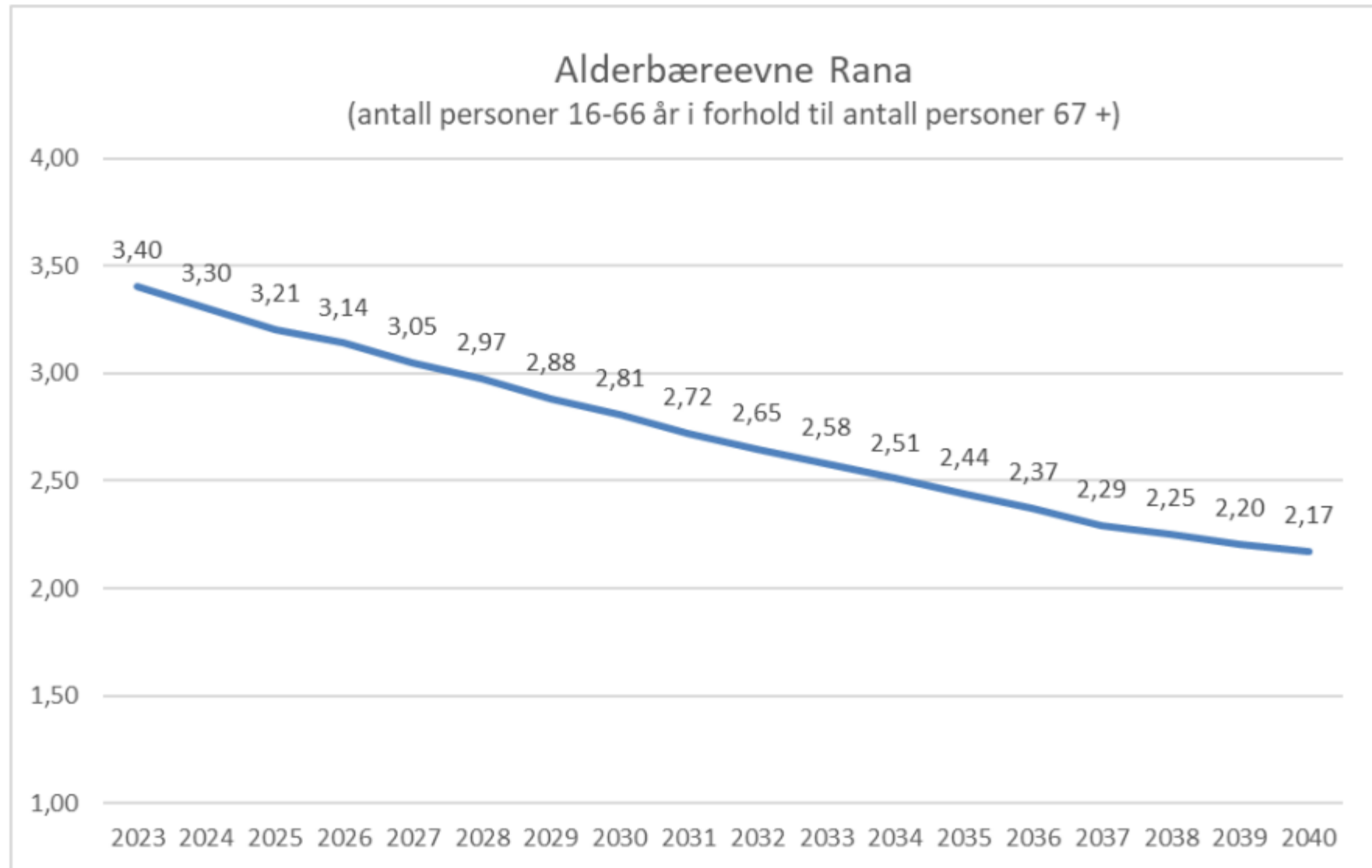

2,3

I yrkesaktiv
alder per
person 67+

Aldersbæreevne

USN campus Drammen. Foto: USN/ Nils Kalve

Tomme studieplasser: – Det er krise

Det er fortsatt ledige plasser på barnehagelærerutdanninger flere steder i landet.

Alexandra Lunstøeng, Silje Langvik og NTB

Forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel (Sp). Foto: Jørgen Jølstad.

[Vis mer](#)

Enda færre vil bli lærer – femte år på rad med nedgang i søkertallene

Det går fra vondt til verre med rekrutteringen til læreryrket. Etter et kraftig fall i fjor, fortsetter antallet søkere å falle i år.

Geir Molnes
JOURNALIST

Jørgen Jølstad
JOURNALIST

Penger løser ikke
problemet, når det ikke
finnes nok innbyggere i
arbeidsfør alder
- i tillegg blir det færre
med relevant kompetanse

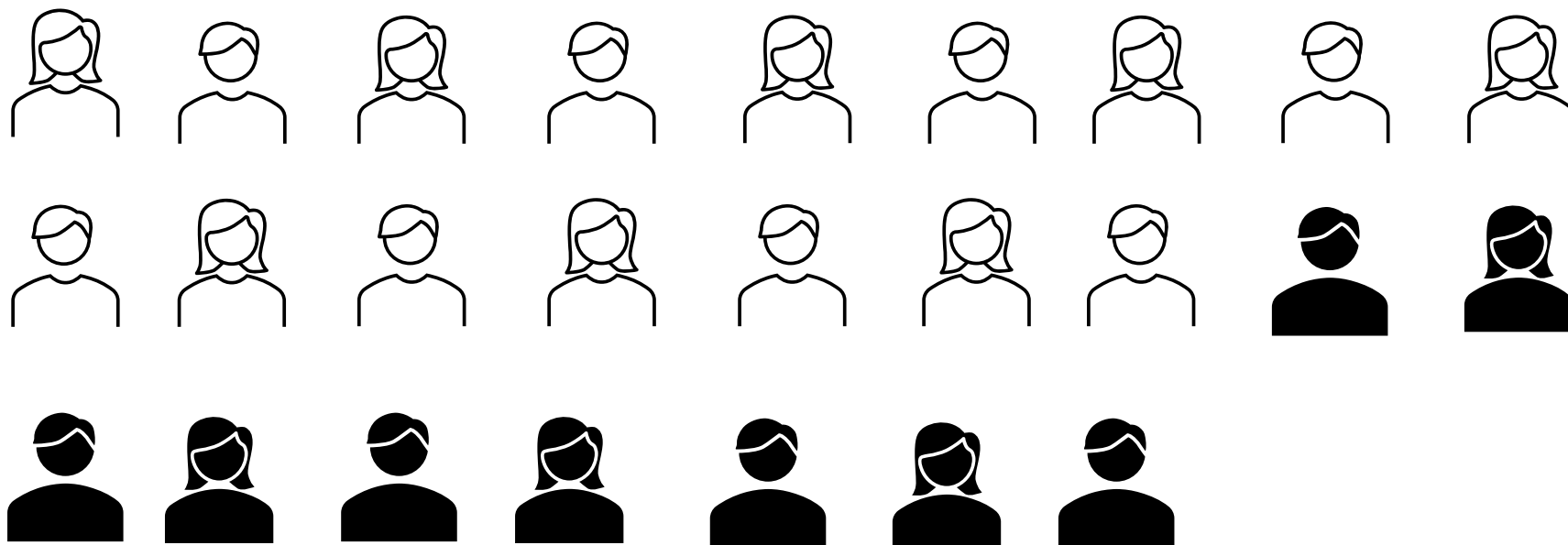
Vi bruker i dag 65% av kapasiteten i skolene, i økonomiplanperioden vil dette tallet gå ned til 60%.

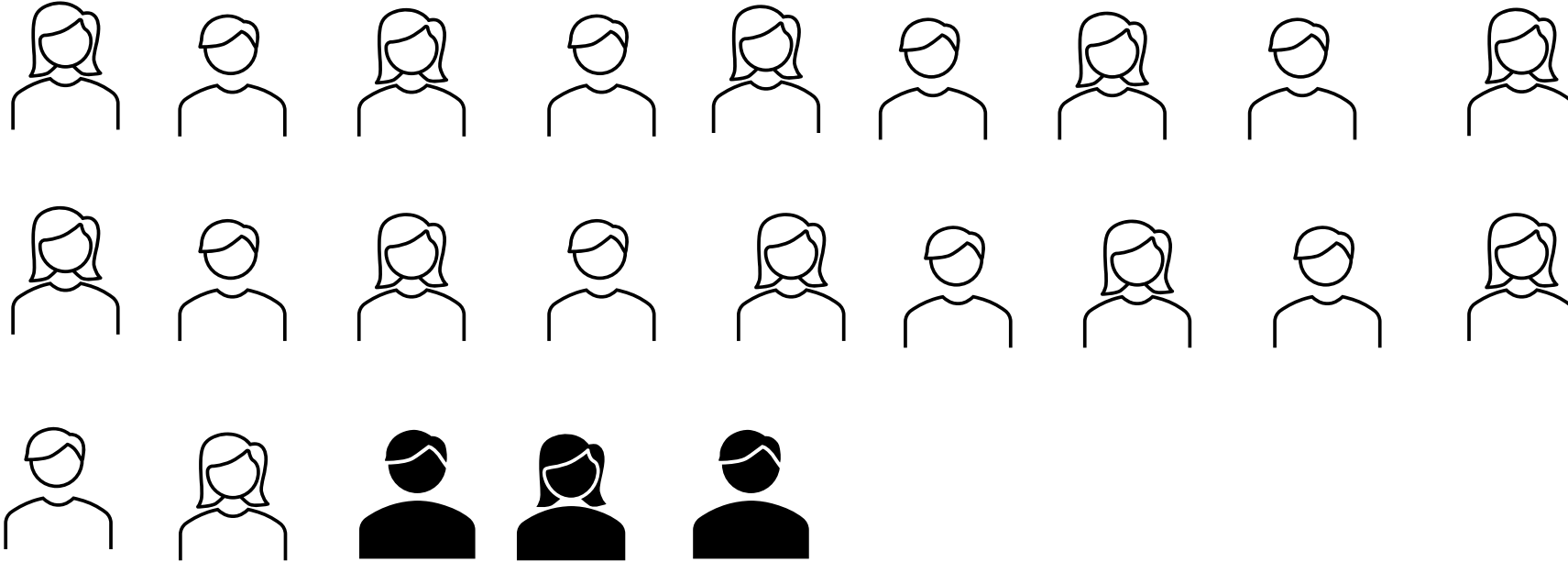
Vi har 1280 ledige plasser i skolene i Rana, godt fordelt på de ulike skolene. Det betyr at vi bruker 65% av kapasiteten vår.

Fra 2030 vil tallet være rundt 1680 ledige plasser. Da vil vi bruke 60% av kapasiteten.

Dette tilsvarer 3 store barneskoler.

Utgangspunktet er en klassestørrelse på 25 elever
I dag er det i snitt 16,25 elever i hvert klasserom.
Det betyr at vi har en ledig kapasitet på 35% og i
slutten av økonomiplanperioden vil det være 40%.

La oss si at vi reduserte antall skoler slik den ledige kapasitet ble redusert til 12 % - hva ville det bety, foruten at snittet i en klasse gikk opp fra 16,25 elever til 22 elever i klasserommet?

Barnehagene har en ledig kapasitet på 20% og i tillegg begynner byggene å bli utdaterte

Kapasitet barnehageplasser fordelt på bydeler

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kapasitet	Ledig antall	Ledig %
Kommunal	793	799	709	657	657	657	657	888	231	26,0
Privat	921	908	910	900	900	900	900	1128	228	20,2
	1714	1707	1619	1557	1557	1557	1557	2016	459	22,8
Skonseng	79	78	77	75	75	75	75	88	13	14,8
Mo i Rana*	1474	1472	1391	1347	1347	1347	1347	1723	376	21,8
Storforshei	68	71	68	64	64	64	64	98	34	34,7
Dalsgrenda	36	36	36	35	35	35	35	49	14	28,6
Utskarpen	57	50	47	36	36	36	36	58	22	37,9
	1714	1707	1619	1557	1557	1557	1557	2016	459	22,8

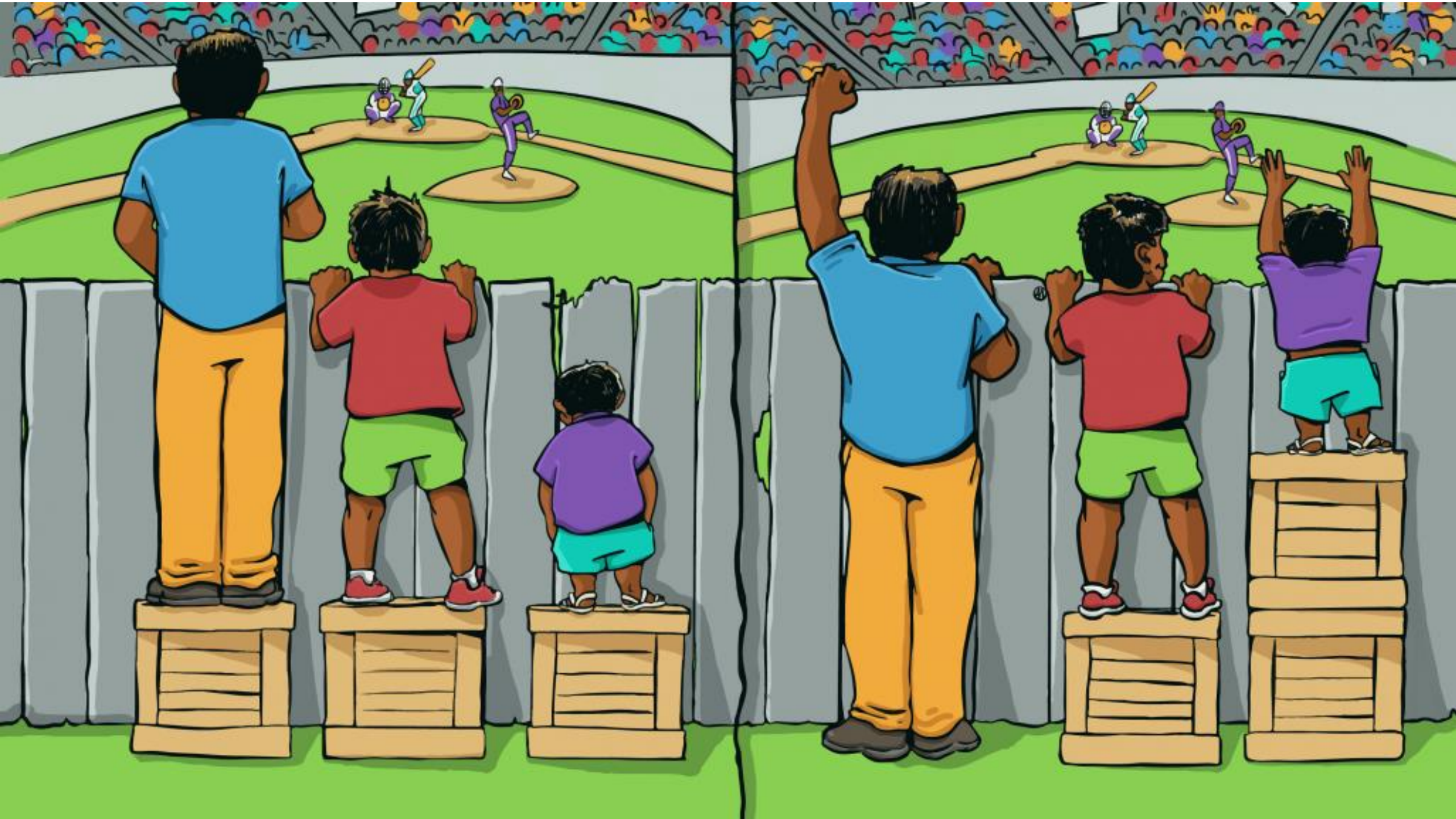
* Kirketunets kapasitet er todelt og tar en ut åpen barnhage er arealet 230. Det betyr at de ikke har ledig kapasitet.

Ut fra det er det lagt inn en reduksjon med 41 plasser i denne tabellen og at ledig kapasitet endres da fra 500 til 459 plasser.

- Utgangspunktet for beregningene er dagens godkjenning av areal. En barnehage er lagt ned siden denne oversikten ble laget. Det betyr at ledig antall er ca. 400 plasser.
- Kommunale barnehager har et vedlikeholdsetterslep og byggene er ikke lenger helt hensiktsmessige i forhold til dagens standard.

Flere med mer omfattende behov og nytt lovverk

Et helhetlig oppveksttilbud

- Barn og unge er barn og unge 24 timer i døgnet
- Barn og unge lever livene sine på flere arenaer;
 - I familien
 - I barnehagen/skolen
 - På fritiden
- Det betyr at de trenger at vi kan levere på alle disse arenaene og at vi har nødvendig kompetanse som kan bidra til å skape en god oppvekst
- Derfor snakker vi om en oppvekststruktur

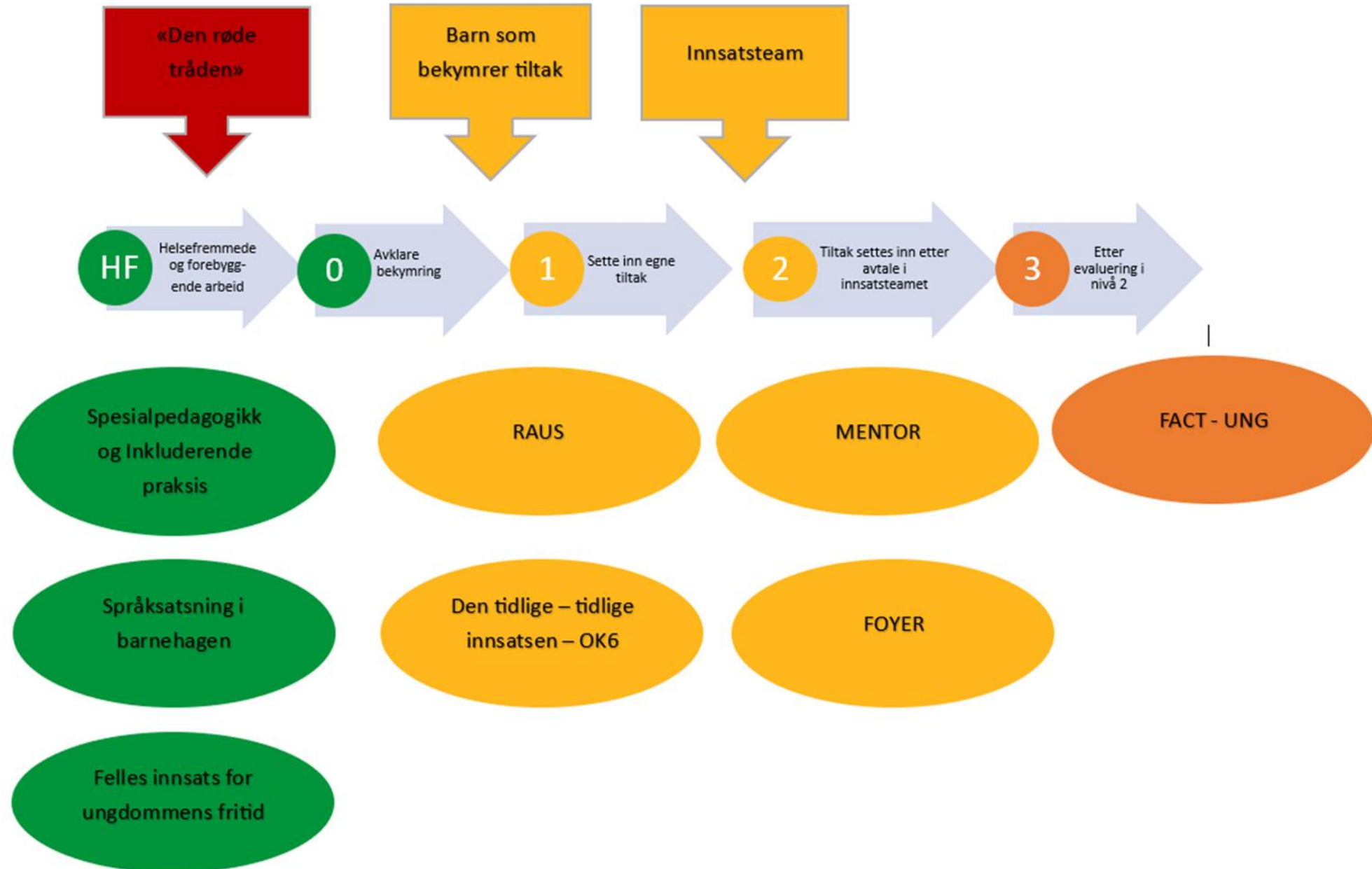
Det betyr at vi også må ha:

- Helsepsykepleiere og en god skolehelsetjeneste
- Et barnevern og tiltaksapparat som kan hjelpe når familier sliter
- Mulighet til å ta i mot og integrere flyktninger på en god måte
- Et PPT med nok ressurser til å jobbe systemrettet og nødvendig saksbehandlerkapasitet
- Gode fritidsarenaer for våre barn og ungdommer
- Kulturtilbud for våre innbyggere

Det betyr at vi må ha en helhetlig tilnærming

Tidlig inn – Rana modellen

Vurdering av barnets beste

Når vi jobber med barn skal vi tenke på hvordan tiltaket påvirker barnas liv

Oppsummert

- **Demografisk utvikling** - antall barn og unge går ned og antall eldre øker betydelig
- **Statlige rammeoverføringer** er knyttet til den enkelte innbygger og rammene til barn og unge reduseres for å tilpasse faktisk antall
- **Færre barn fødes**
- **Aldersbæreevnen** går ned og vi får færre i arbeidsfør alder
- Stor **nedgang i søkere til barnehagelærer- og lærerutdanning**
- Flere utdanna barnehagelærere og lærere **velger andre yrker**

Prosessplan

– informasjon og medvirkning

Medvirkning

Dette innebærer at man deltar i prosessen og kan gi innspill eller råd.

Medvirkning kan være å bidra med ideer, forslag eller å delta i diskusjoner.

For at medvirkningen skal oppleves reell er det viktig at innspill og råd blir tatt på alvor og svart ut, enten de blir lagt til grunn eller ikke.

Arenaer for medvirkning

FAUer, samarbeidsutvalg i barnehagene og elevråd

- 27. august** – bakgrunn, rammebetingelser og informasjon om prosessen
- egen informasjonslink opprettes på kommunens nettside
 - muligheter for å gi digital tilbakemelding frem til 6. september

- 8. oktober** – tilstandsrapporter og mulige scenarier presenteres
- mulighet for å gi digitale innspill og stille spørsmål frem til 18. oktober

- 4. november** – kommunedirektørens forslag til ny oppvekststruktur presenteres og legges ut på offentlig høring. Frist: 18. februar

Arenaer for medvirkning

Ansattorganisasjoner og vernetjeneste

Medvirkning kjøres gjennom samarbeidsmøtene i henhold til møteplan.

I hvert møte vil det bli gitt informasjon, organisasjonene får komme med innspill og det gjennomføres drøftinger i henhold til Hovedavtalen.

Evaluering, innspill og spørsmål

Evaluering

- Informasjon i forkant– 1-5, forslag forbedring
- Gjennomføring av informasjonsmøte – 1-5, forslag til forbedring

Innspill

- Innspill til forhold dere ønsker belyst i den videre prosessen

Spørsmål – etter møte 2

- Konkrete spørsmål

Digitalt evalueringsskjema

Hvilken rolle har du?

- FAU i skolene
- Samarbeidsutvalg i barnehagene
- Elevråd

Hvilken skole eller barnehage representerer du?

Respondenten vil skrive svaret her

Hvor fornøyd er du med informasjon gitt i forkant av møtet?

Har du forslag til forbedringer?

Respondenten vil skrive svaret her

Hvor fornøyd er du med gjennomføringen av Informasjonsmøtet 27.08.24?

Har du forslag til forbedringer?

Respondenten vil skrive svaret her

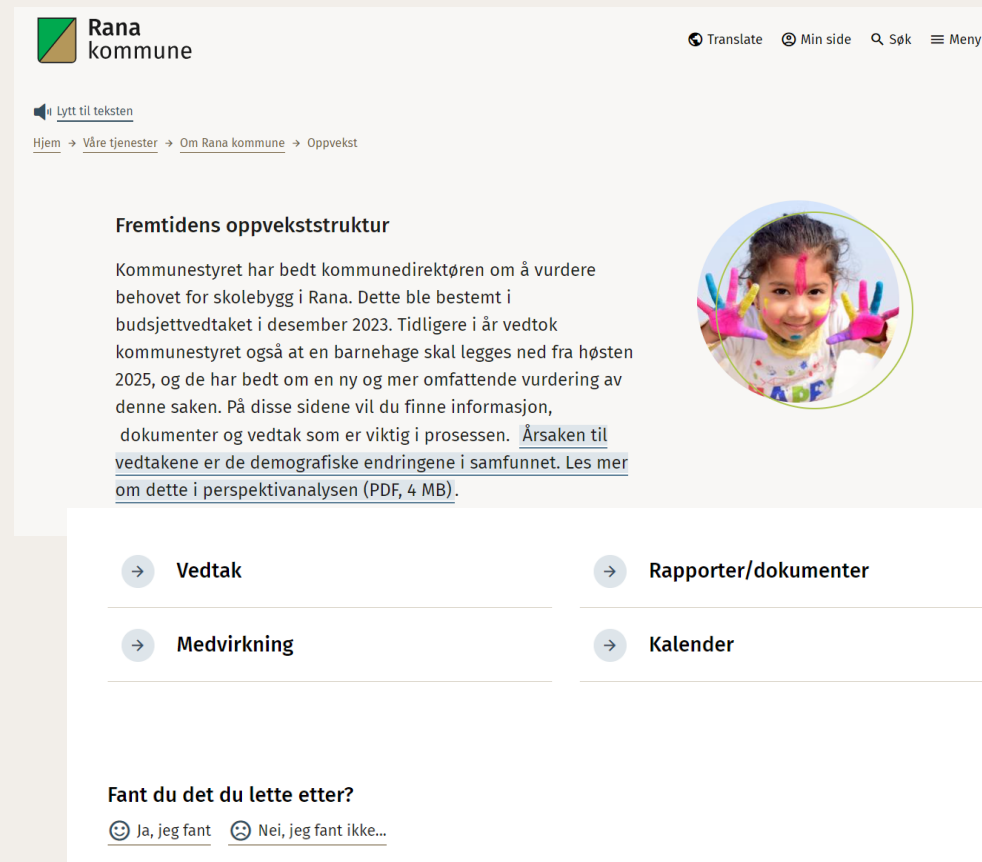
Innspill til den videre prosessen:

Respondenten vil skrive svaret her

Sendes ut til FAUene ved skolene,
Samarbeidsutvalgene i barnehagene og elevrådene

Link på våre nettsider til informasjon om prosessen:

<https://www.rana.kommune.no/vare-tjenester/om-rana-kommune/oppvekst/>

The screenshot shows the Rana kommune website page titled "Fremtidens oppvekststruktur". The page features a navigation menu with "Hjem", "Våre tjenester", "Om Rana kommune", and "Oppvekst". A "Lytt til teksten" button is visible. The main content area contains a circular image of a child with colorful handprints on their face. The text discusses the municipal council's decision to evaluate the need for school buildings in Rana, based on a 2023 budget decision and a 2025 evaluation. It includes links for "Årsaken til vedtakene" and "perspektivanalysen (PDF, 4 MB)". A sidebar menu on the right lists "Vedtak", "Medvirkning", "Rapporter/dokumenter", and "Kalender". At the bottom, there is a feedback section titled "Fant du det du lette etter?" with "Ja, jeg fant" and "Nei, jeg fant ikke..." options.

Rana kommune Translate Min side Søk Meny

Lytt til teksten

Hjem → Våre tjenester → Om Rana kommune → Oppvekst

Fremtidens oppvekststruktur

Kommunestyret har bedt kommundirektøren om å vurdere behovet for skolebygg i Rana. Dette ble bestemt i budsjettvedtaket i desember 2023. Tidligere i år vedtok kommunestyret også at en barnehage skal legges ned fra høsten 2025, og de har bedt om en ny og mer omfattende vurdering av denne saken. På disse sidene vil du finne informasjon, dokumenter og vedtak som er viktig i prosessen. [Årsaken til vedtakene](#) er de demografiske endringene i samfunnet. [Les mer om dette i perspektivanalysen \(PDF, 4 MB\)](#).

→ Vedtak

→ Rapport/dokumenter

→ Medvirkning

→ Kalender

Fant du det du lette etter?

😊 Ja, jeg fant ☹️ Nei, jeg fant ikke...

Til syvende og sist handler det om politiske prioriteringer

Mandat for skisseprosjektet:

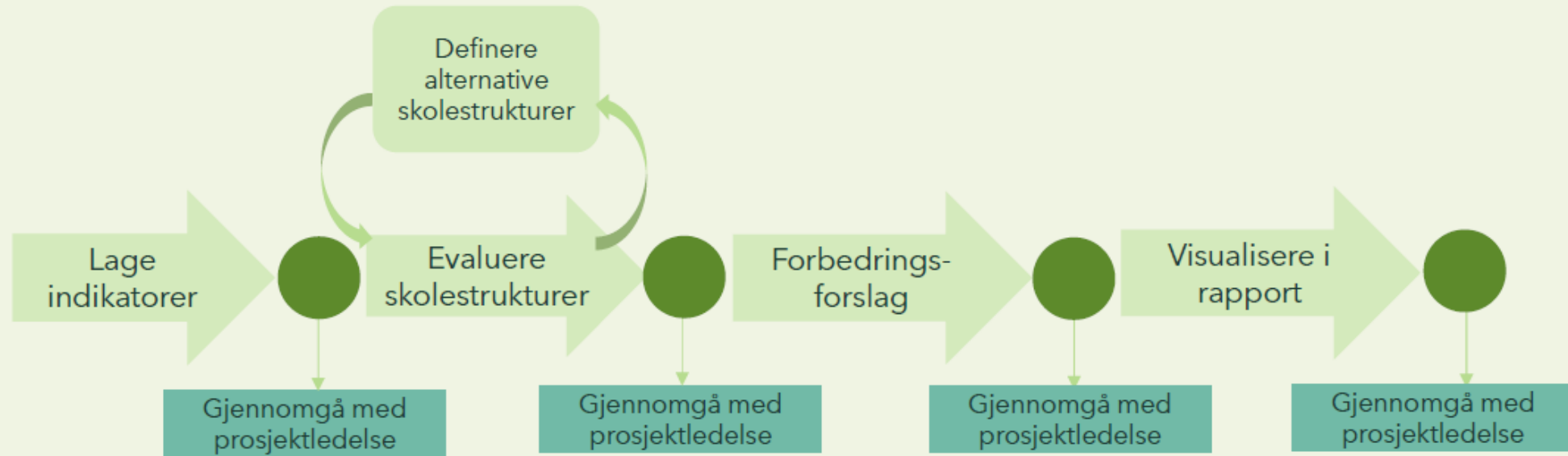
Kommunestyret i Rana kommune har bedt kommunedirektøren legge frem en sak der skoleløftet som startet i 2017 skal ferdigstilles. I det ligger det at vi skal se nærmere på de skolebyggene som ikke var med i den forrige runden og vurdere videre drift og renovering. Rana kommune har de siste årene redusert antallet kommunale skoler fra 15 til 10. Det er i tillegg to private barneskoler i Rana.

Skolene som trenger oppgradering og som ikke ble berørt av forrige skolestrukturgjennomgang er Lyngheim barneskole, Skonseng barneskole og Storforshei 1-10 skole. Det er i sammenheng med disse skolene det skal gjennomføres et politisk bestilt skisseprosjekt. Samtidig er det tydelig at kommunen har behov for en tilpasning av antall skolebygg i årene framover med bakgrunn i nedgang i elevtallet, som gjør det nødvendig å kartlegge mulighetene og konsekvensene ved opprettholdelse av dagens struktur.

Dette betyr at vi må vurdere ulike alternativer for å effektivisere arealbruken vår. Følgende spørsmål ønskes i prosjektgjennomføringen å bli avklart:

- Med så stor overkapasitet som vi har, hva er da lurt å gjøre? Bør man endre skolestruktur, og i tilfelle hvilke skoler kan og bør legges ned og når?
- Mulighet for å legge inn offentlig internasjonalt skoletilbud i henhold til IBO.
- Kan vi se for oss at skolebyggene våre også kan brukes til andre tjenester herunder barnehage, voksenopplæring, helse- og omsorgstjenester eller annet?
- Kan vi se for oss en annen trinninndeling enn den vi har i dag?
- Kan vi få bedre effektivitet ved å se på skolekretsgrensen og eventuelt også skape større fleksibilitet ved fritt skolevalg?

Prosess - evaluere **skolestrukturer** mot hverandre

Utbytte:

Belyse hvilken skolestruktur som er mest bærekraftig (sosialt, økonomisk og miljømessig), med forbedringsforslag per tema for hver struktur.

Kunnskapsgrunnlag:

Fagfolk bærekraft i Asplan Viak og Rana kommune, og underlag fra Rana kommune (som de identifiserte utfordringene i tilbudsfasen, miljøkartleggingsrapport, tilstandsvurdering, og mulighetsstudiet av nullalternativet.)